

Handläggare
Agata Kosno Uhlhorn
Telefon: 0850829311

Till
Kommunstyrelsen

Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021-2027 för eventuella synpunkter

Remissvar till Näringsdepartementet

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande:

1. Som svar på remissen *Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021-2027 för eventuella synpunkter* hänvisas till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Näringsdepartementet har skickat ut *Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för period 2021-2027 för eventuella synpunkter* på remiss. Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) anger Sveriges strategiska inriktning för ESI-fonderna. Därutöver berör partnerskapsöverenskommelsen komplementaritet och synergier, dels mellan dessa fonder, dels till övriga EU-fonder.

I det utskickade utkastet till Partnerskapsöverenskommelsen 2021-2027 presenteras inriktningen för de politiska målen 1. Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling, 2. Ett grönare och koldioxidsnålare Europa samt 4. Ett mer socialt Europa. De områden som lyfts fram är forsknings- och innovationssamverkan, digital mognad, energiomställning, klimatanpassning, cirkulär ekonomi, kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Denna inriktning faller i linje med de prioriteringar som Stockholms stads pekat ut i tidigare remissvar rörande utformningen av Europeiska Socialfonden 2021-2027 (Dnr KS2020/1406), Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027 (KS2020/1081) samt även Stockholms stads inspel till Finansdepartementet rörande Sveriges nationella återhämtningsplan inom EU:s återhämtnings- och resiliensfacilitet (KS2020/1451).

De politiska målen 3. Ett mer sammanlänkat Europa, 5. Ett Europa närmare medborgarna och 6. Att göra det möjligt för regioner och människor att hantera de sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av omställningen till en klimatneutral ekonomi är ej aktuella för Stockholms stad.

I tjänsteutlåtandet föreslås att Partnerskapsöverenskommelsen även bör omfatta omställningsinsatser för att utveckla och underlätta tillgången till tillgängliga digitala lösningar. Det finns behov att stödja små och medelstora företag tillväxt och konkurrenskraft för att kvinnor och män, oavsett härkomst och funktionsförmåga goda förutsättningar för tillväxt.

Vidare föreslås att prioriteringen i Partnerskapsöverenskommelsen har ett starkare fokus på energieffektivisering genom innovationsutveckling i fastighetsbestånd. Avsaknaden av transportfokus föranleder till att Stockholms stad föreslår att transportrelaterade åtgärder så som innovationer för klimatpositiv utveckling ges utrymme samt åtgärder för beteendeförändring inom transport och mobilitet.

Utöver detta bör urbana miljöers utmaningar rörande akvatiska miljöer, biologisk mångfald samt fiskevård tas i beaktning; inom ramen för Europeiska Havs och Fiskerifonden bör möjlighet ges för kommuner att genomföra insatser i stadsmiljöer.

Partnerskapsöverenskommelsen bör även tydliggöra synergier och kopplingar mellan strukturfonderna och övriga EU-fonder och program samt framhäva vikten av samverkan i genomförandet av insatser, där högskolors och universitets kompetens nyttjas när så är relevant.

Bakgrund

Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) beskriver Sveriges prioriteringar inom ramen för de Europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna), dvs. Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska Socialfonden (ESF+) samt Europeiska Havs och Fiskerifonden (EHFF) för programperioden 2021-2027.

Partnerskapsöverenskommelsen lägger grunden till förbättrad samordning mellan fonderna samt för att undvika överlappning dem emellan; detta i syfte att nå ett mer effektivt programgenomförande och ett sammantaget bättre utfall av insatserna. Strukturen,

inklusive rubriker, för partnerskapsöverenskommelsen är given av EU-kommissionens riktlinjer.

Näringsdepartementet har den 1 december 2020 skickat ut remissen Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021-2027 för eventuella synpunkter (N2020-02875). Stockholms stads ombuds inkomma med inspel senast den 15 januari. Efter dialog med Näringsdepartementet har Stockholms stad fått förlängd tidsfrist till den 31 januari 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets internationella enhet som arbetat fram förslag till remissvar baserat på tidigare inspel till rörande ovan nämnda fonder så som *Förfrågan om synpunkter avseende Stockholmsregionens regionala handlingsplan för Europeiska socialfonden 2021-2027 (Dnr KS2020/1406)* och *Förfrågan om synpunkter avseende Stockholmsregionens förslag till program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027 (KS2020/1081)* samt även *Stockholms stads inspel till Finansdepartementet rörande Sveriges nationella återhämtningsplan inom EU:s återhämtnings- och resiliensfacilitet (KS2020/1451)*. Dialog har förts med idrottsförvaltning i frågor rörande Europeiska Havs och Fiskerifonden.

Ärendet

Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) anger Sveriges strategiska inriktning för ESI-fonderna. Därutöver berör partnerskapsöverenskommelsen komplementaritet och synergier, dels mellan dessa fonder, dels till övriga EU-fonder. I remissunderlaget efterfrågas synpunkter på utkast till ovan nämnda delar av Partnerskapsöverenskommelsen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stockholms stad har tagit del av utskickat remissunderlag om *Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021-2027 (N2020-02875)* och tackar för möjligheten att komma med inspel.

Kapitel 1. Val av politiskt mål

Inom ramen för politiskt mål 1 ***Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling*** framhävs behovet av att öka den digitala mognadsgraden över hela landet kopplat till ERUF. För att möta digitaliseringens utmaningar behöver ett bredare utgångsperspektiv antas.

Stora delar av näringslivet står inför stora utmaningar bland annat behoven av omställning bland underleverantörer inom tillverkningsindustrin och ökande krav på digitalisering inom hälso- och sjukvården samt omsorgen. Covid-19 har medfört stora påfrestningar på äldreomsorgen, vilket även kan resultera i ojämlika effekter på folkhälsan. Detta skapar stora behov av nytänkande och strukturförändringar, inte minst genom digitalisering.

Stockholms stad föreslår således en starkare betoning på de omställningsinsatser som offentliga aktörer i samverkan med näringslivet kommer behöva genomföra för att **utveckla och underlätta tillgången till tillgängliga digitala lösningar.**

Inom ramen för politiskt mål 1 *Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling* framhävs även behovet av att stödja små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft kopplat till ERUF.

Många små och medelstora företag har påverkats negativt utav pandemin. Nyföretagandet inom Stockholmsregionen är dock relativt starkt men stödet för att omsätta idéer till praktiskt genomförande behöver stärkas för att ge små och medelstora företag jämlik tillgång till stöd och goda förutsättningar för tillväxt. Insatser behöver genomföras inom exempelvis marknadskompletterande kapitalförsörjning i tidiga skeden, rådgivning och stöd för affärsutveckling samt även en övergripande utveckling av det regionala innovations- och företagsfrämjande systemet.

Stockholms stad föreslår således en starkare betoning på **ökat stöd till små och medelstora företag som ger kvinnor och män, oavsett härkomst och funktionsförmåga goda förutsättningar för tillväxt.**

Inom ramen för politiskt mål 2 *Grönare och koldioxidsnålare Europa* framhävs behovet av energibesparingar och teknikutveckling i syfte att bidra till energiomställningen och att nå miljö- och klimatmålen kopplat till ERUF. Vidare framhävs att nya lösningar och innovationer skall utgå utifrån regionala förutsättningar vilket välkomnas särskilt.

Städer med tät bebyggelse i stadskärnor, hög ekonomisk aktivitet och befolkningstillväxt står för en ansenlig del av landets energiförbrukning. Fastighetssektorn står jämte transportsektorn, för

den största energianvändningen vilket gör att landets urbana tillväxtmotorer står inför de största utmaningarna.

Stockholms stad föreslår således en starkare betoning på **energieffektivisering genom innovationsutveckling i fastighetsbestånd.**

Inom ramen för politiskt mål 2 *Grönare och koldioxidsnålare Europa* framhävs vikten av att nå miljö- och klimatmålen med fokus på tekniska lösningar samt cirkulär ekonomi kopplat till ERUF.

För att nå EU:s klimatmål om 55% minskade utsläpp till 2030 behövs stora insatser inom transportsektorn. Med hänsyn till att transporter utgör en stor andel av energianvändningen och utsläppen finns behov av att utveckla innovationer för exempelvis minskade transporter i stadsmiljöer, digitalisering av stadstransport, infrastruktur för alternativa bränslen, ökad kapacitet i transportsystemet samt nya lösningar för multimodal mobilitet. Programmet kan ej finansiera stora infrastrukturprojekt men kan stimulera samverkan för innovationsutveckling och piloter. Utöver detta finns behov av åtgärder för beteendeförändring vilket kommer vara särskilt viktigt framgent sett utifrån befolkningens förändrade rutiner vad gäller transport och mobilitet med anledning av Covid-19.

Stockholms stad föreslår således en starkare betoning på **transportrelaterade åtgärder med fokus innovationer för klimatpositiv utveckling samt åtgärder för beteendeförändring inom transport och mobilitet.**

Inom ramen för politiskt mål 2 *Grönare och koldioxidsnålare Europa* presenteras inriktningen för Europeiska Havs och Fiskerifonden (EHFF). EHFF ska bland annat stimulera innovation och utveckling av hållbara vattenbruk samt främja bevarandet av akvatiska miljöer och biologisk mångfald samt ett hållbart nyttjande av naturresurserna.

Fiskevård samt åtgärder för att bevara biologisk mångfald är en viktig fråga i kustnära stadsmiljöer särskilt där närhet även finns till presumtiva lekplatser i sjöar och vattendrag. Insatser inom ramen för EHFF behöver gå bortom bevarandet av akvatiska miljöer till att även innefatta åtgärder för att förbättra och återskapa miljöer för fiskbeståndets hela livscykel; till exempel att fiskar kan nå och få reproduktionsområden, uppväxtområden, att fria vandringsvägar

finns, ge möjligheter till att förbättra och tillföra strukturer i vattenmiljön för fiskens skull, exempelvis vid kajer och utfyllda områden där den naturliga omväxlande strandzonen försvunnit.

Stockholms stad föreslår således att EHFF programmet i större utsträckning **tar urbana miljöers utmaningar i beaktning** rörande akvatiska miljöer, biologisk mångfald samt fiskevård **där möjlighet ges för kommuner att genomföra insatser i stadsmiljöer.**

Inom ramen för politiskt mål 4 ***Ett mer socialt Europa*** framhävs flertalet viktiga utmaningar som det nationella socialfondsprogrammet bör tackla inklusive konsekvenserna av den kris som utlösts av Covid-19-pandemin kopplat till ESF+.

Kompetenshöjande, individanpassade insatser är viktiga för att arbetssökande ska kunna stärka sin ställning på arbetsmarknaden och ta de jobb som kommer när konjunkturen vänder. Men likaså är livslångt lärande med möjlighet till exempelvis kompetensutveckling, omskolning och validering en viktig del i att anställda ska kunna behålla sin ställning på arbetsmarknaden i takt med att arbetslivets krav utvecklas exempelvis till följd av digitaliseringen eller den gröna omställningen.

Stockholms stad vill således understryka vikten **av förebyggande insatser** så som de som beskrivs under Livslångt lärande.

Inom ramen för politiskt mål 4 ***Ett mer socialt Europa*** redogörs utmaningar som svenska regioner står inför och behov av åtgärder dock saknas resonemang om former för genomförande.

För att säkerställa effekt av genomförda projekt är det viktigt att utpekade insatser genomförs i samverkan med exempelvis högskolor, universitet och andra relevanta aktörer.

Stockholms stad föreslår således en **starkare betoning på vikten av samverkan i genomförandet av insatser, där högskolors och universitets kompetens nyttjas** när så är relevant.

Samordning och komplementaritet mellan fonderna som täcks av partnerskapsöverenskommelsen

Under programperioden 2014-2020 har överlappningen och samordningen mellan programmen som berörs av Partnerskapsöverenskommelsen inte varit helt tydlig, där

möjligheterna för projektsökande tolkat olika av programkontor i olika delar av Sverige.

Inom kapitel 2, avsnitt ”Coordination, demarcation and complementarities between the Funds – Article 8(b)(ii) CPR” synliggörs hur de programmen som berörs av partnerskapsöverenskommelsen bidrar till att uppfylla respektive politiskt mål. Exempelvis konstateras ERUF och ESF+ inom ramen för politiskt mål 1 ”ska använda de möjligheter att finansiera kompetensutveckling och livslångt lärande som finns i den fondgemensamma förordning”.

Stockholms stad vill således betona vikten av att **i genomförande av programmen tydligt kommunicera hur de fondöverskridande finansieringsmöjligheterna kan nyttjas.**

Kapitel Komplementaritet och synergier mellan fonderna som täcks av partnerskapsöverenskommelsen och EU:s övriga finansieringsinstrument.

Inom kapitel 2, avsnitt ”Complementarities and synergies between the funds covered by the Partnership Agreement and other Union instruments – Article 8(b)(iii) CPR” framhävs bland annat programmet **Digitala Europa** och dess synergier till ERUF programmet.

I avsnittet lyfts synergier rörande kompetensutveckling samt innovationsinsatser genom Europeiska digitala innovationshubbar. Då Digitala Europa utöver detta vill stödja utveckling och praktiskt införande av digitala lösningar i samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor bör även denna aspekt belysas.

Stockholms stad vill således betona vikten av att synliggöra synergier mellan programmet Digitala Europa och ERUF i frågor som rör **utveckling, tillgång och införande av digitala lösning.**

Kapitel 2 lyfter även synergier mellan ERUF programmet och **Horisont Europa** vilket välkomnas. Särskilt viktigt är det att hitta synergier inom politiskt område 2 *Ett grönnare och koldioxidneutralare Europa* där den totala budgeten är avsevärt mindre än i politiskt område 1. Insatser inom regionalfonden fungera som språngbräda till större internationella projekt med finansiering från Horizon Europe. Staden ser det vara av stor vikt att planering och mobilisering inför utlysningar sker i nära samverkan med relevanta

aktörer i regionen samt att det förs dialoger med andra relevanta kontaktpunkter för andra fonder och program.

Stockholms stad vill således betona vikten av att fondansvarig myndighet för ERUF samt de nationella kontaktnoderna för Horisont Europa, **i genomförande av programmen framhäver mervärdet av synergierna mellan programmen, tydligt kommunicerar hur dessa kan nyttjas samt stödjer sökande i fondöverskridande processer.**

Inom kapitel 2 framhävs även ***Fonden för ett sammanlänkat Europa*** och dess synergier med ERUF med betoning bredband och satsningar inom ramen för den digitala agendan för Europa (DAE).

Fonden för ett sammanlänkat Europa främjar hållbar utveckling med fokus på transport, energi och digitalisering vilket gör det särskilt viktigt att visa på synergier mellan fonden och ERUFs politiska mål 2 *Ett grönare och koldioxidsnålare Europa* med dess fokus på energibesparingar och energieffektiviseringsåtgärder samt behovet av åtgärder för att stödja omställningen av transportsektorn som står för en avsevärd andel av utsläppen.

Stockholms stad vill således betona vikten av att även synliggöra synergierna mellan fonden för ett sammanlänkat Europa och ERUF i fråga om **energieffektivisering och grön omställning av transporter.**

Övergripande inspel

Inom ramen för sammanhållningspolitiken 2021-2027 ska ***Europeiska Stadsinitiativet*** introduceras dock är detta inte synligt varken i kapitel 1 eller kapitel 2. Med det Europeiska Stadsinitiativet ska 6% av ERUFs medel avsättas till hållbar urbana utveckling till stöd för lokala myndigheters arbete med den urbana dimensionen.

Storstäder utgör tillväxtmotorer vars konkurrenskraft, arbetsmarknad och attraktivitet skapar förutsättningar för regional utveckling i övriga delar av landet. Landsbygdens utveckling måste gå hand i hand med storstädernas tillväxt. Samtidigt står städer inför svåra utmaningar rörande såväl den gröna som den digitala omställningen. Den offentliga sektorn måste säkra leverans av samhällsviktiga tjänster samtidigt som återhämtningen efter pandemin måste ske på ett hållbart och klimatpositivt sätt. Särskilt viktiga utmaningar är energieffektivisering inom fastighetsbestånd och grön omställning av transporter där städer med tät bebyggelse i

stadskärnor, hög ekonomisk aktivitet och befolkningstillväxt står för en stor del av energianvändningen och utsläppen. Det är därför särskilt viktigt att synliggöra prioriteringarna kopplade till det Europeiska Stadsinitiativet.

Stockholms stad vill således betona vikten av att **synliggöra det Europeiska Stadsinitiativet samt tydliggöra prioriteringarna inom ramen för detta initiativ**, förslagsvis inom Kapitel 1.

Inom ramen för kapitel 2 framhävs synergier mellan ERUF och Interreg URBACT men övriga **Interreg program för perioden 2021-2027** lyfts ej; Stockholms stad vill särskilt betona Interreg Central Baltic och Interreg Baltic Sea.

Interreg, det europeiska territoriella samarbetet, med dess fokus på att utveckla samarbeten över nationsgränser syftar till att utveckla samverkansinitiativ mellan städer och regioner från olika medlemsstater. Programmets prioriteringar ligger i linje med de politiska mål som lyfts i kapitel 1 i Partnerskapsöverenskommelsen. Det finns synergier mellan Interreg-programmen och exempelvis ERUF programmet inom råden så som innovationsutveckling, regional tillväxt, näringslivsutveckling, blåa näringar, klimatanpassning, grön omställning av transport och mobilitet samt digital mognad. Projekt utvecklade inom ramen för ERUF kan med fördel skalas upp och resultat överföras till en bredare geografi i internationella Interreg-partnerskap. Särskilt relevant kan detta vara inom politiskt område 2 där en del utmaningar inom *Ett grönare och koldioxidsnålare Europa* är relevanta för en geografisk yta som sträcker sig bortom Sveriges gränser.

Stockholms stad vill således betona vikten av att **synliggöra de övriga Interreg-program** bortom URBACT **samt tydliggöra synergier mellan Interreg-programmen samt ERUF**, förslagsvis inom ramen för Kapitel 2.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att detta tjänsteutlåtande är stadens svar på remissen *Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021-2027 för eventuella synpunkter (N2020-02875)*.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Erica Lawesson
Kommunikationsdirektör